

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Ξενοφώντας στα «Ἑλληνικά» του συνεχίζει την αφήγηση των ιστορικών γεγονότων της τελευταίας περιόδου του Πελοποννησιακού πολέμου από το σημείο που σταμάτησε η αφήγηση του Θουκυδίδη, δηλαδή από το 411 π.Χ. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, οι Αθηναίοι ηττημένοι, χωρίς όπλα, τείχη και πλοία, πιεζόμενοι από την ωμότητα και τις απειλές του Λύσανδρου και των ντόπιων ολιγαρχικών, υποχρεώθηκαν να εκλέξουν τριάντα άρχοντες, για να καταγράψουν τους «πάτριους» νόμους, σύμφωνα με τους οποίους θα ρυθμιζόταν στο εξής η πολιτική ζωή της Αθήνας (Αύγουστος ή Σεπτέμβριος του 404 π.Χ.).

Ξενοφώντας, Ἑλληνικά, 2.3.11–13

Οἱ δὲ τριάκοντα ἠρέθησαν μὲν ἐπεὶ τάχιστα τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὰ περὶ τὸν Πειραιᾶ καθηρέθη· αἰρεθέντες δὲ ἐφ’ ᾧτε συγγράψαι νόμους, καθ’ οὐστίνας πολιτεύσοιντο, τούτους μὲν αἰεὶ ἔμελλον συγγράφειν τε καὶ ἀποδεικνύναι, βουλήν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστησαν ὡς ἐδόκει αὐτοῖς. Ἐπειτα πρῶτον μὲν οὐς πάντες ἤδεσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἀπὸ συκοφαντίας ζῶντας καὶ τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς βαρεῖς ὄντας, συλλαμβάνοντες ὑπήγον θανάτου· καὶ ἢ τε βουλή ἠδέως αὐτῶν κατεψηφίζετο οἱ τε ἄλλοι ὅσοι συνήδεσαν ἑαυτοῖς μὴ ὄντες τοιοῦτοι οὐδὲν ἤχθοντο. Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο βουλευέσθαι ὅπως ἂν ἐξεῖη αὐτοῖς τῇ πόλει χρῆσθαι ὅπως βούλοιντο, ἐκ τούτου πρῶτον μὲν πέμψαντες εἰς Λακεδαίμονα Αἰσχίνην τε καὶ Ἀριστοτέλην ἔπεισαν Λύσανδρον φρουροὺς σφίσι συμπρᾶσαι ἐλθεῖν, ἕως δὴ τοὺς πονηροὺς ἐκποδῶν ποιησάμενοι καταστήσαιντο τὴν πολιτείαν·

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- «Οἱ δὲ τριάκοντα ἠρέθησαν μὲν ἐπεὶ τάχιστα τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὰ περὶ τὸν Πειραιᾶ καθηρέθη»:
 - αἰρέω-ῶ = συλλαμβάνω (για ἐμπύχα), κυριεύω (για ἀψύχα)
 - (η παθητική σημασία του ρήματος αποδίδεται με το ρ. ἀλίσκομαι = συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι)
 - αἰρέομαι –οῦμαι = α) με ενεργητική διάθεση σημαίνει εκλέγω, προτιμῶ,
 - β) με παθητική διάθεση σημαίνει εκλέγομαι. Συντάσσεται με δύο αιτιατικές, η μία κατηγορούμενο της άλλης (π.χ. Περικλέα στρατηγὸν εἴλοντο).
- καθαιρῶ τινα / τι = καταβάλλω, καταλύω, καταργῶ/ κατεδαφίζω
καθαιροῦμαι = καταβάλλομαι, καταργούμαι/ κατεδαφίζομαι
- «τούτους μὲν αἰεὶ ἔμελλον συγγράφειν τε καὶ ἀποδεικνύναι»:
 - μέλλω = σκοπεύω, βραδύνω, διστάζω, αναβάλλω (Προσοχή στην ιδιαιτερότητα της σύνταξης του ρήματος, λόγω της αναφοράς του στο μέλλον: μέλλω + τελικό απαρέμφατο χρόνου μέλλοντα = σκέφτομαι / έχω κατά νου / ετοιμάζομαι / σχεδιάζω να)
 - ἀποδείκνυμι-ἀποδεικνύω = κάνω γνωστό, υποδεικνύω
 - ἀποδείκνυμι νόμον = δημοσιεύω νόμο
- «τὰς ἄλλας ἀρχὰς κατέστησαν» (το ρ. ενεργητικό)
 - καθίστημι = τοποθετῶ, στήνω, εγκαθιστῶ, οργανώνω, τακτοποιῶ
 - καθίσταμαι = εγκαθίσταμαι, διορίζομαι, γίνομαι
- «συλλαμβάνοντες ὑπήγον θανάτου»:
 - ὑπάγω τινα θανάτου = οδηγῶ κάποιον στο δικαστήριο για ἔγκλημα, του οποίου ποινή είναι ο θάνατος. Το ρήμα ὑπάγω συντάσσεται με αιτιατική προσώπου και γενική της ποινής.
- «καὶ ἢ τε βουλή ἠδέως»:
 - καὶ = και γι’ αυτό, και έτσι.
- «ὅσοι συνήδεσαν ἑαυτοῖς μὴ ὄντες τοιοῦτοι»:
 - σύννοια + αυτοπαθῆς αντωνυμία + κατηγορηματική μετοχή σε ονομαστική (ή σπαν. σε δοτική):
 - σύννοια ἐμαυτῶ ὦν (ή ἐμαυτῶ ὄντι) = έχω συνείδηση (του εαυτού μου) ὅτι εἶμαι.
 - Όταν το ρήμα «σύννοια» δεν ἔχει ως αντικείμενο αυτοπαθῆ αντωνυμία, ἀλλὰ ὄνομα ἢ ἄλλη αντωνυμία σε δοτική, τότε ακολουθεῖ η κατηγορηματική μετοχή σε πτώση δοτική.
- «ἤρξαντο βουλευέσθαι»:
 - ἄρχομαι + απαρέμφατο = αρχίζω πρώτη φορά, κάνω αρχή
- «ἕως δὴ τοὺς πονηροὺς ἐκποδῶν ποιησάμενοι καταστήσαιντο τὴν πολιτείαν»:
 - ἐκποδῶν (επιρρ.) = μακριά
 - ἐκποδῶν ποιούμαι τινα = παραμερίζω, βγάζω ἀπὸ τη μέση, εξοντώνω κάποιον (το αντίθετο: «ἐμποδῶν ποιούμαι τινα»)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Οι Τριάκοντα τύραννοι εκλέχτηκαν αμέσως μόλις κατεδαφίστηκαν τα Μακρά Τείχη και τα τείχη γύρω από τον Πειραιά. Μολονότι είχαν εκλεγεί με τον όρο να συντάξουν νόμους, σύμφωνα με τους οποίους επρόκειτο να

πολιτευτούν, αυτούς διαρκώς ανέβαλλαν να συντάξουν και να δημοσιεύσουν, συγκρότησαν όμως τη Βουλή και τις άλλες αρχές, όπως αυτοί νόμιζαν. Έπειτα αρχικά εκείνους που όλοι γνώριζαν ότι τον καιρό της δημοκρατίας ζούσαν από τη συκοφαντία και (ότι) ήταν ενοχλητικοί στους καλούς και έντιμους πολίτες, αφού τους συνελάμβαναν τους παρέπεμπαν για θανατική καταδίκη και γι' αυτό και η Βουλή τους καταδίκασε με ευχαρίστηση και οι άλλοι όσοι είχαν συνείδηση ότι δεν ήταν τέτοιοι άνθρωποι, δεν δυσανασχετούσαν καθόλου. Όταν όμως άρχισαν να σκέφτονται με ποιον τρόπο τους είναι δυνατό να χρησιμοποιούν την πόλη όπως ήθελαν, μετά από αυτό, πρώτα από όλα, αφού έστειλαν στη Σπάρτη τον Αισχίνη και τον Αριστοτέλη, έπεισαν τον Λύσανδρο να συνεργήσει μαζί τους για να έλθουν φρουροί, μέχρι να εδραιώσουν το πολίτευμα, αφού βέβαια προηγουμένως εξοντώσουν τους κακούς πολίτες.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΡΗΜΑΤΑ Β' ΣΥΖΥΓΙΑΣ (ΣΕ – ΜΙ)

Τα συμφωνόληκτα ρήματα της β' συζυγίας με κατάληξη –μι σχηματίζουν το θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού με την προσθήκη του προσφύματος –νυ- στο ρηματικό θέμα. Έτσι τα αφωνόληκτα (π.χ. δείκνυμι), τα ενρινόληκτα (π.χ. ὄμνυμι), τα υγρόληκτα (π.χ. πτάρνυμαι) λήγουν σε –νυμι. Μόνον στα σιγμόληκτα αφομοιώθηκε ο ρηματικός χαρακτήρας σ με το επόμενο ν του προσφύματος και λήγουν σε –ννυμι (π.χ. ζώννυμι). Διαφέρουν από τα ρήματα της α' συζυγίας μόνο κατά τον σχηματισμό και την κλίση του ενεστώτα και του παρατατικού. Στους άλλους χρόνους σχηματίζονται όπως τα συμφωνόληκτα βαρύτονα, κατά τον χαρακτήρα του ρηματικού θέματος, χωρίς το πρόσφυμα –νυ-.

π.χ. δείκνυμι, δείκνυς, δείκνυσι κ.λπ.
 ἐδείκνυν, ἐδείκνυς, ἐδείκνυ κ.λπ.
 δείξω, δείξεις, δείξει κ.λπ.

Τα φωνηεντόληκτα ρήματα της β' συζυγίας με κατάληξη –μι σχηματίζουν το θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού από το ρηματικό θέμα, με την προσθήκη στην αρχή του ενεστωτικού αναδιπλασιασμού (π.χ. θ. στη-, σί-στη-μι, ἴστημι). Και αυτά διαφέρουν από τα ρήματα της α' συζυγίας μόνο στην κλίση του ενεστώτα και του παρατατικού.

π.χ. ἴστημι, ἴστης, ἴστησι κ.λπ.
 ἴστην, ἴστης, ἴστη κ.λπ.

Από τα φωνηεντόληκτα ρήματα της β' συζυγίας με κατάληξη –μι, τα τέσσερα ρήματα ἴστημι, τίθημι, ἴημι, δίδωμι διαφέρουν και στον σχηματισμό και την κλίση του αορίστου β' από τα ρήματα της α' συζυγίας (σε –ω).

π.χ. ἔστην, ἔστης, ἔστη κ.λπ.

Για διεξοδική μελέτη βλέπε τις αντίστοιχες ενότητες της Γραμματικής [Ρήματα σε -μι: Συμφωνόληκτα](#) και [Ρήματα σε -μι: Φωνηεντόληκτα](#)

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- καθηρέθη: γ' ενικό οριστικής παθητικού αορίστου του ρήματος «καθαιρέω -ῶ».

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	
καθαιρέω - ῶ	καθαιροῦμαι
καθήρουν	καθηρούμην
καθαιρήσω	καθαιρήσομαι - καθαιρεθήσομαι
καθειλον	καθειλόμην - καθηρέθην
καθήρηκα	καθήρημαι
καθηρήκειν	καθηρήμην

- ἀποδεικνύναι: απαρέμφατο ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος «ἀποδείκνυμι - ἀποδεικνύω».

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ἀποδείκνυμι - ἀποδεικνύω	ἀποδείκνυμαι
ἀπεδείκνυν - ἀπεδείκνυον	ἀπεδεικνύμην
ἀποδείξω	ἀποδείξομαι - ἀποδειχθήσομαι
ἀπέδειξα	ἀπεδειξάμην - ἀπεδείχθην
ἀποδέδειχα	ἀποδέδειγμαι
ἀπεδεδείχαι	ἀπεδεδείγμην

- κατέστησαν: γ' πληθυντικό οριστικής αορίστου ενεργητικής φωνής του ρήματος «καθίστημι».

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

καθίστημι	καθίσταμαι
καθίστην	καθιστάμην
καταστήσω	καταστήσομαι - κατασταθήσομαι
κατέστησα	κατεστησάμην - κατέστην - κατεστάθην
καταστήσας ἔχω	καθέστηκα
καταστήσας εἶχον	καθεστήκειν - καθειστήκειν
	καθεστήξω

- ζῶντας: αιτιατική πληθυντικού αρσενικού γένους της μετοχή ενεστώτα του ρήματος «ζήω -ῶ».

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ζήω -ῶ
ἔζων
βιώσομαι - (ζήσω - ζήσομαι)
ἐβίων
βεβίωκα
ἐβεβιώκειν

- ἔπεισαν: γ' πληθυντικό οριστικής αορίστου ενεργητικής φωνής του ρήματος «πείθω».

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

πείθω	πείθομαι
ἔπειθον	ἐπειθόμην
πείσω	πείσομαι - πεισθήσομαι
ἔπεισα - ἔπιθον	ἐπεισάμην - ἐπιθόμην - ἐπέισθην
πέπεικα	πέπεισμαι - πέποιθα
ἐπεπείκειν	ἐπεπέισμην - ἐπεποίθειν

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΝΑΦΟΡΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

- Αναφορικές ονοματικές** (λειτουργούν ως ονόματα: υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί και ετερόπτωτοι προσδιορισμοί).
- Αναφορικές επιρρηματικές** (λειτουργούν ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί του τόπου, του τρόπου, του αναγκαστικού αιτίου, του τελικού αιτίου, του συμπεράσματος / αποτελέσματος και της υπόθεσης. Αναφερόμενες σε όρο της πρότασης εξάρτησης διατηρούν και την ονοματική λειτουργία τους, γι' αυτό και ονομάζονται και μεικτές).
- Αναφορικές παραβολικές** (λειτουργούν ως προσδιορισμός της σύγκρισης / παρομοίωσης / παραβολής / αναλογίας στο νόημα της προσδιοριζόμενης πρότασης και δηλώνεται ο βαθμός ομοιότητας ως προς το ποιόν, το ποσό και τον τρόπο).

ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΙΔΟΣ	ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ	ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΩΣ
αναφορικές επιρρηματικές	με αναφορικά επιρρήματα (όπως, όπου κ.τ.λ.)	<ul style="list-style-type: none"> οριστική δυνητική οριστική δυνητική ευκτική υποτακτική ευχετική ευκτική προστακτική ευκτική πλαγίου λόγου 	επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου ή του τόπου
Όσες αναφέρονται σε όρο της πρότασης εξάρτησης, αλλά συγχρόνως έχουν επιρρηματική σημασία (μεικτές):	κυρίως με αναφορικές αντωνυμίες		επιρρηματικός προσδιορισμός:
<ul style="list-style-type: none"> αναφορικές τελικές 		<ul style="list-style-type: none"> οριστική μέλλοντα 	<ul style="list-style-type: none"> του σκοπού
<ul style="list-style-type: none"> αναφορικές αιτιολογικές 		<ul style="list-style-type: none"> όπως οι αιτιολογικές προτάσεις 	<ul style="list-style-type: none"> της αιτίας
<ul style="list-style-type: none"> αναφορικές συμπερασματικές 		<ul style="list-style-type: none"> όπως οι συμπερασματικές 	<ul style="list-style-type: none"> του συμπεράσματος

		προτάσεις	
<ul style="list-style-type: none"> • αναφορικές υποθετικές 		<ul style="list-style-type: none"> • με τις εγκλίσεις των υποθετικών προτάσεων και σχηματίζουν με την κύρια πρόταση (συνήθως) υποθετικούς λόγους όλων των ειδών 	<ul style="list-style-type: none"> • της προϋπόθεσης

Στο κείμενο η δευτερεύουσα πρόταση «**καθ' ούστινας πολιτεύσονται**» είναι αναφορική - τελική.

Για διεξοδική μελέτη των αναφορικών επιρρηματικών προτάσεων βλέπε στην αντίστοιχη ενότητα του Συντακτικού: [Δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις - Αναφορικές επιρρηματικές προτάσεις](#)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (ἐφ' ὧτε, ἐφ' ᾧ)

Οι συμπερασματικές προτάσεις που εισάγονται με τα ἐφ' ὧτε και ἐφ' ᾧ εκφέρονται κυρίως με απαρέμφατο και σπανιότερα με οριστική μέλλοντα. Λειτουργούν ως επιρρηματικός προσδιορισμός που φανερώνει προϋπόθεση, όρο ή συμφωνία.

Όταν στην κύρια πρόταση υπάρχει ο εμπρόθετος προσδιορισμός «ἐπὶ τούτῳ» ή «ἐπὶ τούτοις», η δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση λειτουργεί ως επεξήγηση.

Στο κείμενο η πρόταση «**ἐφ' ᾧτε συγγράψαι νόμους**» είναι δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική απαρεμφατική.

Για διεξοδική μελέτη των συμπερασματικών απαρεμφατικών προτάσεων βλέπε στην αντίστοιχη ενότητα του Συντακτικού: [Δευτερεύουσες απαρεμφατικές προτάσεις](#)

ΟΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

«ἐπεὶ τάχιστα τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὰ περὶ τὸν Πειραιᾶ καθηρέθη»:

δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ἐπεὶ, εκφέρεται με οριστική αορίστου («καθηρέθη»), γιατί δηλώνει το πραγματικό στο παρελθόν και εκφράζει πράξη προτερόχρονη. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας πρότασης («ἤρέθησαν»).

«ἐφ' ᾧτε συγγράψαι νόμους»:

δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική απαρεμφατική πρόταση. Εισάγεται με το ἐφ' ὧτε και εκφέρεται με απαρέμφατο («συγγράψαι»), γιατί δηλώνει όρο - συμφωνία. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει όρο - συμφωνία στη μετοχή «αίρεθέντες».

«καθ' ούστινας πολιτεύσονται»:

δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική - τελική πρόταση. Εισάγεται με την εμπρόθετη αναφορική αντωνυμία «καθ' ούστινας» και εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου («πολιτεύσονται»), γιατί εξαρτάται από τη μετοχή «αίρεθέντες», η οποία, επειδή προσδιορίζει το ιστορικού χρόνου ρήμα «ἔμελλον», αναφέρεται και αυτή στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο απαρέμφατο «συγγράψαι». (βλέπε ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ)

«ὡς ἐδόκει αὐτοῖς»:

δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική πρόταση. Εισάγεται με τον αναφορικό σύνδεσμο *ὡς*, που εκφράζει τρόπο. Εκφέρεται με οριστική παρατατικού («ἐδόκει»), γιατί δηλώνει το πραγματικό στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα της κύριας πρότασης («κατέστησαν»).

«οὓς πάντες ἤδεσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἀπὸ συκοφαντίας ζῶντας καὶ τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς βαρεῖς ὄντας»:

δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία «οὓς» και εκφέρεται με οριστική παρατατικού («ἤδεσαν»), γιατί εκφράζει το πραγματικό. Λειτουργεί ως αντικείμενο του ρήματος της κύριας («ὑπήγον») και της μετοχής «συλλαμβάνοντες».

«ὅσοι συνήδεσαν ἑαυτοῖς μὴ ὄντες τοιοῦτοι»:

δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης («οἱ ἄλλοι»). Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία «ὅσοι» και εκφέρεται με οριστική παρατατικού (συνήδεσαν»), γιατί εκφράζει το πραγματικό στο παρελθόν.

«Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο βουλευέσθαι»:

δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *ἐπεὶ*, εκφέρεται με οριστική αορίστου («ἤρξαντο»), γιατί δηλώνει το πραγματικό και εκφράζει πράξη προτερόχρονη. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας πρότασης («ἔπεισαν»).

«ὅπως ἂν ἐξεῖη αὐτοῖς τῇ πόλει χρῆσθαι»:

δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής αγνοίας. Εισάγεται με το αναφορικό επίρρημα *ὅπως*. Εκφέρεται με δυνητική ευκτική («ἂν ἐξεῖη»), γιατί εκφράζει ερώτηση για το δυνατόν στο παρόν και το μέλλον. Λειτουργεί ως αντικείμενο στο απαρέμφατο «βουλευέσθαι».

«ὅπως βούλοιντο»:

δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική παραβολική πρόταση. Εισάγεται με το αναφορικό επίρρημα *ὅπως*, που εκφράζει τρόπο. Εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου («βούλοιντο»), γιατί εξαρτάται άμεσα από το «χρῆσθαι» και έμμεσα από τα «ἂν ἐξεῖη», «βουλευέσθαι» και το ιστορικού χρόνου ρήμα «ἤρξαντο». Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο απαρέμφατο «χρῆσθαι». (βλέπε ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ)

«ἕως δὴ τοὺς πονηροὺς ἐκποδῶν ποιησάμενοι καταστήσαιντο τὴν πολιτείαν»:

δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική υποθετική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *ἕως*, εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου («καταστήσαιντο»), γιατί εξαρτάται από απαρέμφατο ιστορικού χρόνου («ἐλθεῖν»), εξαρτώμενο από το «ἔπεισαν συμπρᾶσαι», και εκφράζει πράξη υστερόχρονη. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο απαρέμφατο «ἐλθεῖν» της κύριας πρότασης («ἐκ τούτου πρῶτον μὲν ...ἔπεισαν... ἐλθεῖν»). Ο υποθετικός λόγος δηλώνει στον ευθύ λόγο το προσδοκώμενο: φρουροὺς ἡμῖν σύμπραξον ἐλθεῖν, ἕως ἂν καταστήσωμεν τὴν πολιτείαν. (βλέπε ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Το απαρέμφατο, η μετοχή (και η ευκτική), όταν εξαρτώνται από ιστορικό χρόνο, αναφέρονται στο παρελθόν και θεωρούνται ιστορικοί χρόνοι.

Έτσι, στις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου:

α. «καθ' ούστινας πολιτεύσονται», η οποία εξαρτάται από το απαρέμφατο «συγγράψαι»,

β. «ὅπως βούλοιντο», η οποία εξαρτάται από το απαρέμφατο «χρησθαι» και

γ. «ἕως δὴ τοὺς πονηροὺς ἐκποδῶν ποιησάμενοι καταστήσονται τὴν πολιτείαν», η οποία εξαρτάται από το απαρέμφατο «ἐλθεῖν»,

η ἔγκλιση εκφοράς είναι ευκτική του πλαγίου λόγου «πολιτεύσονται», «βούλοιντο» και «καταστήσονται» αντίστοιχα.

Οι παραπάνω δευτερεύουσες προτάσεις εξαρτώνται από απαρέμφατο που θεωρείται ιστορικός χρόνος, διότι είναι εξαρτημένο από ιστορικό χρόνο. Ειδικότερα:

α. Το απαρέμφατο «συγγράψαι» εξαρτάται από το ρήμα ιστορικού χρόνου «ἔμελλον ... αἰρεθέντες».

β. Το απαρέμφατο «χρησθαι» εξαρτάται από τη δυνητική ευκτική «ἂν ἐξεῖη» η οποία με τη σειρά της εξαρτάται από το ρήμα ιστορικού χρόνου «ἤρξαντο».

γ. Το απαρέμφατο «ἐλθεῖν» εξαρτάται από το ρήμα ιστορικού χρόνου «ἔπεισαν».

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

αἰρεθέντες: επιρρηματική εναντιωματική μετοχή, συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος «ἔμελλον» («οἱ τριάκοντα»).

ζῶντας: κατηγορηματική μετοχή, γιατί εξαρτάται από το ρήμα «ἤδεσαν», που είναι γνώσης σημαντικό, αναφέρεται στο αντικείμενο του ρήματος («οὓς») και είναι συνημμένη σε αυτό.

ὄντας: κατηγορηματική μετοχή, γιατί εξαρτάται από το ρήμα «ἤδεσαν», που είναι γνώσης σημαντικό, αναφέρεται στο αντικείμενο του ρήματος («οὓς») και είναι συνημμένη σε αυτό.

συλλαμβάνοντες: επιρρηματική χρονική μετοχή, δηλώνει το προτερόχρονο και είναι συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο («αὐτοὶ») του ρήματος «ὑπήγον».

μὴ ὄντες: κατηγορηματική μετοχή, γιατί εξαρτάται από το ρήμα «συνήδεσαν», που είναι γνώσης σημαντικό, αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος («ὄσοι») και είναι συνημμένη σε αυτό.

πέμψαντες: επιρρηματική χρονική μετοχή, δηλώνει το προτερόχρονο και είναι συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος «ἔπεισαν» («αὐτοί»).

ποιησάμενοι: επιρρηματική χρονική μετοχή, δηλώνει το προτερόχρονο και είναι συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος «καταστήσονται» («αὐτοί»).